

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklēsiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

IX. Epistola Synodi de iis, quae ab ipsa constituta sunt: & qualiter Arius, & qui cum ipso consenserant, depositi sunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

καὶ ἀκατασσία τῶν ἐκκλησιῶν μηδεμιᾶς
 γουὶ θεοπνεύστῃ γραφῆς τὸ εἶδος ὄντων, καὶ
 τὸ ἴδιον ποτὲ ὅτε ὁδὸν, καὶ τοῖς ἐξῆς ἐπιλεγο-
 μένοις κεκλημένους, ὁδὸν ἑυλογον ἐφάνη ταῦ-
 τα λέγειν καὶ διδάσκειν ὡς καὶ αὐτὰ καλῶς
 δόξαντι σωθεῖσθε μετὰ, ἐπεὶ μὴ ἴδιον τῶν παρῶν
 τέτραχρόνῳ, τέτοις ἐνώθια μὴ χρεῖσθαι τοῖς ῥή-
 μασι ταῦτα ὑμῖν ἀναγκαίως διεπεμψά-
 μεθα ἀγαπητοί, τὸ κεκεμένον τῆς ἡμετέ-
 ρας ἐξετάσεως καὶ συγκαταθέσεως φα-
 νερόν ὑμῖν καλῶς ὄντες· καὶ ὡς ἐυλόγως, τό-
 τε μὴ καὶ μέχευσα τῆς ὁδοῦ ἐνιστάμεθα,
 ὅθ' ἡμῖν τὰ ἐτεροῦς γραφεία παρσέκο-
 πῆν. τότε ἴδιον ἀφιλονείκως τὰ μὴ λυποῦντα
 κατεδέξαμεθα, ὅτε ἡμῖν ἐγνωμόνως ἐξε-
 τάξαι τῶν λόγων τὴν διάνοιαν, ἐφάνη σω-
 τερεῖν τοῖς ὑφ' ἡμῶν αὐτῶν ἐν τῇ παρσέκο-
 πῆσιν ἐπιδοκίμοις ὁμολογημένοις· τοιαῦτα μὴ ὅ-
 τε παμφίλῳ ἐστέθειται εἰς τὴν παλαιστίνης
 κατὰ τὴν διεπέμψατο. καὶ τῇ ἀλεξαν-
 δρείῳ ἴδιον ἐκκλησία, καὶ τοῖς ἐν αἰγύπτῳ καὶ λι-
 βύῃ καὶ πενταπόλει, κοινῇ ψήφῳ ταῦτα ἡ σὺν-
 ὁδὸν ἐγράψεν.

Κεφ. Θ'.

Ἐπιστολὴ τῆς συνόδου, ἧς ἐν αἰσῶν ἡ συνόδος, καὶ ὡς κατὰ
 τὴν ἴδιον ἀρετὴν, καὶ οἰκουμενικῶς ἀρετῆ.

Τῆς ἁγίας θεῆ χάριτι, καὶ μεγάλῃ ἀλε-
 ξανδρείῳ ἐκκλησία, καὶ τοῖς κατὰ αἰγύ-
 πτον, καὶ λιβύην καὶ πεντάπολιν ἀγαπητοῖς
 ἀδελφοῖς, ἐν νικαίᾳ συναχθέντες, καὶ
 τὴν μεγάλην καὶ ἁγίαν συνόδον συγκερτή-
 σαντες ἐπίσκοποι, ἐν κυρίῳ χαίρουσιν.

Ἐπειδὴ τῆς τῆς θεῆ χάριτος, καὶ θεοφι-
 λῆσάτε βασιλέως κωνσταντίνου συναγαγόν-
 τος ἡμᾶς ἐν διαφόρων πόλεων τε καὶ ἐπαρ-
 χιῶν, μεγάλη καὶ ἁγία σύνοδος ἐν νικαίᾳ
 συνεκερτήθη, ἐξ ἀπαιτῶν ἀναγκαῖον ἐφά-
 νη, ὡς ἀπὸ τῆς ἱερατικῆς συνόδου καὶ παρὰ ὑμᾶς ἐπι-
 στάλαι γράμματα. ἵν' εἰδέναι ἔχοιτε, τίνα
 μὴ ἐκινήθη καὶ ἐξητάσθαι, τίνα ἴδιον ἐδοξε καὶ
 ἐκρετύνηται παρὰ τὸν μὴ ὄν ἐξ ἀπάντων
 ἐξητάσθαι καὶ τὴν ἀσέβειαν, καὶ τὴν ὁδοῦ
 μίαν δόξαι καὶ τῶν σὺν αὐτῶν, ἐπὶ παρσείᾳ
 τῆς θεοφιλέσάτε βασιλέως κωνσταντίνου.
 καὶ παμφίλῳ ἐδοξεν ἀναθεματιθῆναι τὴν

A sio ac perturbatio ecclesiarum exorta
 est. Cum igitur nulla divinitus inspirata
 scriptura istis unquam usa sit vocibus;
 De non extantibus: & fuit aliquando
 tempus cum non esset: & aliis quæ ibi-
 dem subjiciuntur; visum est nullatenus
 rationi consentaneum esse, ut hæc vel
 dicerentur vel docerentur. Proinde
 huic recto ac salubri decreto etiam con-
 sensimus, quippe qui nunquam antea
 hujusmodi vocibus uti consuevissemus.
 Hæc vobis necessario scribenda esse du-
 ximus, dilectissimi, ut vobis liquidò de-
 monstraremus, quanto cum judicio tum
 dubitatio, tum assensio nostra librata sit:
B & quod recte atque ordine, primum qui-
 dem ad extremam usque horam restiti-
 mus, quamdiu nonnulla aliter quàm o-
 portuit scripta nos offendebant: tandem
 verò ea quæ nihil offensionis habebant,
 sine contentione amplexi sumus, post-
 quam nobis verborum sententiam can-
 dide examinantibus apparuit, ea prorsus
 cum illis convenire, quæ nos ipsi in fide
 primum à nobis exposita confessi fuera-
 mus. Hujusmodi literas Eusebius Pam-
 phili Cæsaream Palæstinæ dilexit. Ale-
 xandrinæ vero ecclesiæ, & cunctis in
 Ægypto & Libya ac Pentapoli degenti-
 bus, ipsa Synodus communi sententiâ ita
 scripsit.

CAPUT IX.

Epistola Synodi, de iis qua ab ipsâ constituta sunt;
 & qualiter Arrius & qui cum ipso consen-
 serant, depositi sunt.

SANCTÆ gratiæ Dei magnæque Ale-
 xandrinorum Ecclesiæ, & dilectis fra-
 tribus per Ægyptum, Libyam ac Penta-
 polim constitutis, Episcopi Nicææ con-
 gregati, & magnam sanctamque Syno-
 dum complentes, in Domino Salutem.

D Quandoquidem Deo optimo maxi-
 mo, eique carissimo Principe Constanti-
 no, nos ex diversis civitatibus ac provin-
 ciis congregante, sacra & magna Syno-
 dus Nicææ celebrata est, prorsus neces-
 sarium duximus, ab universo sacro Con-
 cilio etiam ad vos literas mitti; ex qui-
 bus intelligere possitis, quænam propo-
 sita atque examinata, quænam item de-
 creta ac stabilita sint. Primum igitur ha-
 bita est quæstio coram piissimo Principe
 Constantino, de impietate ac perversita-
 te Arii & sociorum ejus. Cunctisq; suf-
 fragantibus placuit, ut impia ejus opinio

D ij

anathemate damnaretur, verbaque ac nomina blasphemiae plena, quibus utebatur, dicens Filium Dei ortum ex nihilo, & fuisse aliquando tempus, cum non esset, & pro arbitrii libertate eum vitii ac virtutis capacem esse: & creaturam illum vocans atque facturam. Haec omnia anathemate damnavit sanctissima Synodus, opinionis hujus impietatem atque amentiam, & verba blasphemiae plena, ne audire quidem patienter sustinens. Et ea quidem, quae adversus illum gesta sunt, vel comperitis jam, vel brevi comperituri estis: ne nos insultare videamur homini, qui scelerosis sui dignam mercedem recipit. Tantam vero vim habuit ejus impietas, ut Theonem Marmaricae & Secundum Ptolemaidis Episcopum, secum in exitum pertraxerit. Nam & in istos, eadem, quae in illum lata sententia est. Sed quoniam omnipotentis Dei gratia, pravitate quidem illius opinionis & impietate atque blasphemiam, & iis hominibus, qui in populo antehac pacato turbas ac diffidia concitare ausi fuerant, vos jam liberavit; Melitium vero & eorum, qui ab illo ordinati sunt, adhuc reliqua erat contumacia: De his etiam quid statuerit Synodus, vobis significamus, fratres charissimi. Placuit igitur clementiis erga Melitium agente Synodo: summo enim jure nullam veniam merebatur: ut is in civitate sua maneat, nec ullam habeat aut manus imponendi aut eligendi potestatem; nec hujus rei causa aut in vico, aut in urbe ulla compareat; sed nudum honoris sui nomen retineat. Ii vero, qui ab ipso constituti sunt, sanctiore ordinatione confirmati, ad communionem admittantur, eâ lege, ut honorem quidem ac ministerium suum retineant; secundo tamen semper loco sint ab iis omnibus, qui in unaquaque parocchia & ecclesia versantur, à charissimo collega nostro Alexandro prius ordinati. Adeo ut his quidem nulla facultas suppetat, quos visum fuerit eligendi, aut nomen cuiuspiam suggerendi, aut omnino quicquam gerendi sine consensu Episcopi Catholicae Ecclesiae, qui Alexandro subiectus est. Illi vero, qui Dei juvante gratia vestrisque precationibus, nullo unquam in schismate deprehensi sunt, sed in Catholica & Apostolica Ecclesia absque labe ulla perseverant, potestatem habeant eligendi, & proponendi nomina eorum, qui

A
 ασεβῶν αὐτῶν δόξαν, καὶ τὰ ῥήματα καὶ τὰ ὀνόματα τὰ βλάσφημα, οἷς ἐπέχρητο βλασφημῶν, τὸν ὕον τῶ θεῷ λέγων ἕξ ὄντων, καὶ εἰναποθεῖ ὅτε ὄντων. καὶ ἀνίεξασιότητι κακίας καὶ δροῖης δειλικὸν τὸν ὕον τῶ θεῷ λέγοντος: καὶ ἵσμο καὶ ποιήματα ὀνομάζοντες. ἅπαντα ἀνεθεματίσεν ἡ ἀγία σύνοδος, ἐδὲ ὅσον ἀκῆσαι τῶ ασεβῶν δόξης ἢ ἀπονοίας καὶ τῶ βλασφημῶν ῥημάτων, ἀναγομένη καὶ τὰ ῥήματα ἐκείνη οἷς τέλεος τελευτήσῃ, παύτως ἢ ἀκηκόασῃ ἢ ἀκῆσαι, ἵνα μὴ δόξωμεν ἐπεμθεῖν ἀνδρὶ δι' οἰκείαν ἀμαρτίαν ἀξία τὰ ἐπιχειρεῖ κομισα-
 B
 μέναι τοσούτον ἵλασσε αὐτῆ ἀσέβεια, ὡς καὶ παρὰ πολέσαι θεωνῶν διὰ μαρμαρικῆς, καὶ σκενδρον διὰ πτολεμαϊδῶν. τῶ γὰρ ἀντὶν κακῆνοι τετυχήσασιν ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ τῶ θεῷ χάρις, τῶ ῥήκαθοδοξίας ἐκείνης καὶ ἀσεβείας, καὶ τῶ βλασφημίας, καὶ τῶ πρὸς ὁπῶντων τολμησάντων διάσασιν ἐδὲ διαίρεσιν ποιήσασιν ἐδὲ ἐρηνοδομένους ἀνωθεν λαῶν, ἢ διδύτρεσεν ἡμῶν ἐλείπετο ἡ τὸ καὶ τὴν προπέτειαν μελιτία, καὶ τῶν ὑπὲρ αὐτῶ χειροτονηθέντων καὶ παρὰ τέτερος μέρους ἀεδοξέ τῆ συνόδῳ, ἐμφανίσομεν ὑμῖν ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἐδοξέν ὡν μελιτίον μὲν, C
 Φιλανθρωπότερον κινήσεως τῆς συνόδου καὶ γὰρ τὸν ἀκελεθὸν λόγον, ἐδοξένας συνηνώμης ἀξίος ὑμῶν μένειν ἐν τῆ πόλει ἐαυτῶν, καὶ μηδεμίαν ἕξασίαν ἔχον αὐτὸν, μή τε χειροθετεῖν, μή τε παρχειρίζεσθαι, μή τε ἐν χωρῆα μή τε ἐν πόλει ἕτερα φαίνεσθαι, ταύτης τῆς προφάσεως ἕνεκα. Ἡλὸν ἡ τὸ ὄνομα τῆς ἱμερῆς κεκλήσθαι. ἐδὲ ἡ ὑπὲρ αὐτῶ κατὰ ἀσθέντας, μυστικοτέρα χειροτονία βεβαιωθῆναις κοινωθῆσαι ἐπιτέτοις, ἐφ' ὧτε ἔχεν ῥῆ αὐτῶ τὴν τιμὴν καὶ λειτουργίαν, διδύτρεσεν ἡ εἶναι ἕξασαντες πάντων τῶν ἐν ἐκάστη παρροχία τε καὶ ἐκκλησία ἕξεταζο-
 D
 μένων, τῶν ὑπὸ τῶ τιμωτάτε καὶ συλλειτουργῶν ἡμῶν ἀλεξάνδρου προκεχειρομένων. ὡς παρὸς τέτοις ἡ, μηδεμίαν ἕξασίαν εἶναι ἐδὲ δροῖσκόνας ἀντοῖς παρχειρίζεσθαι, ἢ ὑποβάλλειν ὀνόματα, ἢ ὅπως ποιῆν τι χωρεῖς γνώμης τῶ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἐπισκοπῆς, τῶν ὑπὸ ἀλεξάνδρου ἐδὲ ἡ χρεῖτι θεῷ καὶ εὐχαίς ὑμετέρας ἐν μηδενὶ χρισματι εὐρεθῆναις, ἀλλὰ ἀκηκιδώτες ἐν τῆ καθολικῆ ἐκκλησία ὄντας, καὶ ἕξασίαν ἔχεν παρχειρίζεσθαι, καὶ ὀνόματα ἐπιλέγεσθαι τῶν ἀξίων

τῶν κλήρων, καὶ ὅπως πάντα ποιῆν καὶ νόμον καὶ
θεσμὸν ἰὸν ἐκκλησιαστικόν. εἰ δὲ πῖνας συμελαμη
ἀναπαύσαται ἰὸν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τῆν καδ-
τα πρὸς ἀναλαμβάνειν εἰς τὴν τιμὴν τῆς τέλει δου-
τηκότου, ὅδῃ ἀξίως πρὸς ἡλιφθέρνας, μόνον εἰ
ἀξιοὶ φαίνονται, ἵνα ὁ λαὸς αἰρεῖτο, σωεπιψη-
φίσονται αὐτῶν καὶ ἐπισκοπῶν γίνονται τῶν
ἀλεξανδρείας ἐπισκοπῶν. Ἰστοῦ ἵ τοῖς μὲν ἄλ-
λοις πᾶσι συνεχωρήθη ἐπὶ τῆς μελίτιος πρὸς
ὡπὲρ ἐκείνη τὰ αὐτὰ ἐδόξε, διὰ τὴν ἀνεκάρθεν
αὐτῶν ἀτάξίαν, καὶ διὰ τὸ πρόχειρον καὶ προπε-
τὲς τῆ γνώμης, ἵνα μηδεμίαν ἔχουσαν ἢ αὐθεν-
τία αὐτῶν δοθεῖν, ἀνθρῶπων δυναμένω πάλιν
τὰς αὐτὰς ἀτάξιας ἐμποῦσθαι τὰ αὐτὰ ἐστὶ τὰ
ἔξαιρέτως ἵνα διαφέρουσι τῇ αἰγύπτῳ, καὶ τῇ ἀ-
γιάτῃ ἀλεξανδρείαν ἐκκλησίᾳ. εἰ δὲ πᾶλλο
ἐκαστοῦ ἢ ἐδογματίῳ, συμπάρωνος τῶν
κυρίων καὶ τιμιωτάτων συλλειτουργῶν καὶ ἀδελφῶν
ἡμῶν ἀλεξανδρείας, αὐτὸς παρὼν ἀκριβέστε-
ρον ἀνοίσθη πρὸς ὑμᾶς, ἀ τε δὴ καὶ κύριος καὶ
κοινωνὸς τῶν γενημένων τυγχάνων ἐναγγε-
λιζόμεθα ἵ ὑμῖν, περὶ τῆ συμφωνίας ἔργων
ταῖς πάχῃ, ὅπῃ ὑμετέρας ἐν χαίρει καὶ ἰσθῶ-
ρη καὶ τῆ τὸ μέγεθος ὡς τε πάντας ὅδῃ ἐν τῇ
ἐῶν ἀδελφῶν, ὅδῃ μὲν τῶν ἰσθῶν τὸ πρὸς
τέρον ποιῆντας, συμφώνως ῥωμαίοις καὶ ἡμῖν
καὶ πᾶσιν τοῖς ἐξ ἀρχαῖς μετ' ἡμῶν φυλάτ-
τασι τὸ πάχῃ, ἐκ τῆ δ' ἐδο ἀγῶν χαίρον-
τες ἐν ἐπιτοῖς κατορθώμασι, καὶ τῇ τῆς εἰ-
ρήνης συμφωνίᾳ, καὶ ἐπὶ τὸ πᾶσαν αἴρεσιν
ἐκκοπήν, ἀποδέξατο εἰ μὲν μὲν μείζονος τι-
μῆς καὶ πλείονος ἀγάπης τὸν συλλειτουργὸν
ἡμῶν ὑμῶν ἵ ἐπισκοπὸν ἀλεξανδρείαν, τὸν ἐν-
φρασίαν ἡμᾶς ἐν τῇ παρυσίᾳ, καὶ ἐν ταύτῃ
τῇ ἡλικίᾳ τὸς ἔτον πόνον ἕως ἀντα ἕως τῆ
εἰρήνην ἡρέα καὶ παρ' ὑμῖν ἐνχευθε ἵ ἕως
ἡμῶν ἀπάντων, ἵνα τὰ καλῶς ἔχον δόξαντα,
ταῦτα βέβαια μένη, διὰ τῆ παντοκράτορος
θεῶ καὶ διὰ τῆ κυρίων ἡμῶν ἰσθῶ χριστῶ, σὺ
ἀγίῳ πνεύματι. ὅ ἡ δόξα εἰς ὅδῃ αἰῶνας, ἀ-
μῶν. Ἐν ταύτῃ τῇ τῆς συνόδου ἐπιστολῇ
φανερὸν κατέστησεν, ὅτι ἔ μόνον ἀρειον, καὶ
ὅδῃ ὁμοδόξως αὐτῶ ἀνετεμάτισαν, ἀλλὰ
καὶ τὰς λέξεις τῆς δόξης αὐτῶ καὶ ὅτι περὶ
ἔ πάχῃ ὁμοφρονήσαντες, ἐδέξαντο τὸν αἰρε-
σιάρχην μελίτιον, τὴν μὲν ἀξίαν τῆ ἐπισκοπῆς
ἔχον αὐτὸν συχωρήσαντες, τὴν ἵ ἐξουσίαν

A in clerum allegi meruerint; cuncta de-
nique peragendi juxta legem & sanctio-
nem Ecclesiae. Quod si quempiam eor-
um, qui in Ecclesia censentur, diem
suum obire contigerit; tum in defun-
cti locum atque honorem provehantur
ii, qui nuper adsciti sunt, modo digni vi-
deantur, & populus eos eligat, suffra-
gante nihilominus plebisque judicium
confirmante Alexandrinae urbis Epi-
sopo. Et aliis quidem omnibus id con-
cessum est. De Melitio vero ob pristi-
nam ejus contumaciam, & ob temera-
rium ac praecipuum hominis ingenium, ali-
ter placuit decernere, ne potestas au-
thoritasque ulla tribuatur homini, qui
easdem rursus turbas excitare possit.
Atque haec sunt, quae ad Aegyptum &
ad sanctissimam Alexandrinorum Ec-
clesiam privatim pertinent. Si quid
autem praeterea praesente Domino &
charissimo collega ac fratre nostro Ale-
xandro, sancitum ac definitum est, id
ipse vobis accuratius referet, quippe
qui gestorum auctor & particeps exi-
stat. Nuntiamus praeterea vobis de con-
cordia sanctissimi Paschae; hoc etiam
negotium, precibus vestris adjuvanti-
bus, feliciter confectum fuisse; cun-
ctosque, qui in Oriente sunt fratres, qui
antea cum Judaeis Pascha celebrarunt,
cum Romanis in posterum, & vobis-
cum, & cum omnibus, qui ab ultima
antiquitate nobiscum Pascha perege-
runt, concorditer esse celebraturos. Vos
ergo laeti atque hilares ob felicem re-
rum eventum, & ob communem omni-
um pacem atque concordiam, & quod
haereticis omnis penitus excisa est, majore
cum honore ac benevolentia colle-
gam nostrum, vestrumque Episcopum
Alexandrum excipite; qui & sua praesentia
maximam nobis attulit volu-
ptatem, & in tam provecata aetate plu-
rimum laboris sustinuit, ut pax inter
vos restitueretur. Orate etiam pro no-
bis omnibus, ut quae recte constituta
sunt, firma permaneant per Deum om-
nipotentem & Dominum nostrum
Jesum Christum unum cum sancto Spiri-
tu, cui gloria in cuncta secula, Amen.
Ex hac Synodi epistola perspicue ap-
paret, eos non modo Arium & sectato-
res ejus, verum etiam ipsa opinionis
illius verba anathemate damnasse: &
cum de Paschali festo inter se consensis-
sent, Melitium sectae alterius auctorem
suscepisse, Episcopatus quidem dignita-
tem retinere cum passos; verum pote-

state agendi quidquam pro Episcopo, A illi penitus adempta. Quam ob causam arbitror Melitianos in Ægypto, ad hoc usque tenuis ab Ecclesia separatos esse, propterea quod Synodus omnem Melitio potestatem ademit. Porro sciendum est, Arium de opinione sua librum quemdam composuisse, quem Thalia inscripsit. Est autem dicendi genus molle ac solutum, foradicis carminibus non abfimile. Quem quidem librum tunc temporis etiam Synodus condemnavit. Neque vero soli Synodo cura fuit, de pace Ecclesiæ restituta literas scribere: sed & ipse Imperator Constantinus ad Alexandrinam Ecclesiam has literas dedit.

Epistola Imperatoris Constantini.

Constantinus Augustus Catholicae Alexandrinorum Ecclesiæ. Salvete fratres dilectissimi. Maximum à divina providentia beneficium accepimus, ut omni errore liberati, unam eandemque fidem agnoscamus. Nihil deinceps diabolo adversus nos licebit: siquidem cuncta, quæ in nostram perniciem fraudulenter machinatus fuerat, nunc funditus sublata sunt. Dissensiones ac diffidia, tumultus illos, & lethalia, ut ita dicam, venena discordiarum, veritatis splendor juxta Dei præceptum obruit ac superavit. Unum igitur omnes Deum & nomine adoramus, & esse credimus. Porro, ut id fieret, Deo suggerente, convocavi in urbem Nicæam quamplurimos Episcopos. Quibuscum ego unus ex vestro numero, qui me vestrum conservum esse magnopere gaudeo, veritatis examen suscepi. Proinde cuncta, quæ controversiam aut dissensionis materiam excitare videbantur, accurate discussa atque examinata sunt. Parcat divina majestas: quanta & quam gravia de Servatore nostro, deque spe ac vita nostra impudenter blasphemarunt nonnulli, scripturis divinitus inspiratis & sacrosanctæ fidei contraria proferentes, & credere se profitentes. Cum igitur trecenti & amplius Episcopi, tum ob modestiam, tum ob solertiam admirandi, unam omnes & eandem fidem, quæ juxta veritatem & examen divinæ legis sola fides potest esse, unanimi sententia confirmassent, solus repertus est Arius, diabolica fraude & machinatione superatus: qui hoc malum primum quidem apud vos, postea vero & apud alios

τῆ πρῶτῃ ἀνύλον τινὰ ὡς ἐπίσκοπον, ἀπειλόντες. δι' ἡλίαν νομίζω, ἀχεινωῶ κεχωριστῆς ἐκκλησίας ὅδῃ ἐν αἰθῆρῃ μελιλιανῆς, ὅτι ἀπειλὴν ἢ σὺν ὁδῷ μελιλίς τὸ δῦναδος Ἰσέον δέ, ὅτι ἀρειῶ βιβλίον συνέγραψε περὶ τῆς ἑαυτῶ δόξης, ὃ ἐπέγραψε θάλειαν. ἔστι ἡ ὁ χαρακίης ἔβιβλίς χαλῆος κ' διαλελυμένος, τοῖς σαβασίοις ἀσμασι, ἦτοι μέτεροις ἀδελφότησις ὅπερ κ' αὐτῷ τῷ ἐκκλήσιος ἀπεκέρχεν ἔν' ἑ μόνῃ ἡ ἐκκλήσιος ἔγραψαι περὶ τ' γενομένης εἰρήνης ἐφ' ἑρῆντισεν ἀλλὰ ἡ ὁ βασιλεὺς κωνσταντῖνῳ, δι' οἰκείων γεσημάτων τῇ ἀλεξανδρέων ἐκκλησίᾳ τὰδε ἐπέσειλεν.

Ἡ ἐπιστολὴ τῆ βασιλείως.

Κωνσταντῖνῳ Σεβαστῷ, τῆ καθολικῆ ἀλεξανδρέων ἐκκλησίᾳ. χαίρειτε ἀγαπητοὶ ἀδελφοί. ἡλεείαν ὡς τὴ θείας προνοίας εἰλήφα μὲρ χάριν, ἵνα πάσης πλάνης ἀπαλλαγῆτες, μίαν ἔτην αὐτὴν ἐπιγνωσκώμεν πίσιν. ἔδεν λοιπὸν τὰ διαβόλῳ ἔξεσι κατ' ἡμῶν. καὶ εἴτι δ' αὐτὸν κακοχερησάμενος ἐπεχέρισεν, ἐκ βαθρῶν ἀνήθη). τὰς διχονοίας, τὰ χρισματά, τὰς θροῦδας ἐκείνας, κ' τὰ τῶν διαφοριῶν, ἵν' ἔλθῃ εἰπὼ, θανάσιμα φάρμακα, κ' τὴν ἑθεῖ κέλδουσιν, ἢ τῆς ἀληθείας ἐνίκησε λαμπρότης ἑνα τοῖσ' αἰσῶν ἀπάντες κ' τὰ ὀνόματι προσκυνῶμεν, κ' εἶναι πεπσεύκαμεν ἵνα ἡ ἐκκλήσιος, ἡσπομνήσει θεῷ, συνεκάλεσα εἰς τὴν νικαέων πόλιν ὅδῃ πλείους τῶν ἐπισκόπων, μετ' ὧν πρὸς εἰς ἡμῶν ἐγὼ, ὁ συνθεράπων ἡμετέρος καθ' ὑπεβόλην εἶναι χάριτων, κ' αὐτὸς ἴην τ' ἀληθείας ἐξέλασιν ἀνεδ' ἐξάμην ἐπέλεχθη γαμῖ ἀπαντα, κ' ἀχειρῶς ἐξήτασα, ὅσα δι' ἀμφιβολίαν ἢ διχονοίας πρόσφασιν ἐδόκη χηρῶν κ' φεισάδω ἡθεῖα μεγαλειότης, ἡλίκα κ' ὡς δευὰ τὰ πρὸς μετ' ἀλεξωτῆρος, πρὸς τὸ ἐλπίδος κ' ζωῆς ἡμῶν, ἀπ' ἐπὶ ἑβλασφῆμον τινῆς, τὰναντία ταῖς θεοπνεύσις γραφαῖς ἐτῆ ἀγία πίσι φθρηγῶμεν τε καὶ πιστεύειν ὁμολογῆτες τεμακοσίων γὰρ καὶ πλείονων ἐπισκόπων, ἐπὶ σωφροσύνη τε καὶ ἀγχινοία θωμαζομένων, μίαν καὶ τὴν αὐτὴν πίσιν, ἢ καὶ ταῖς ἀληθείαις καὶ ἀχειρῶς τῆ θεῖ νόμα πέφυκε πίσις εἶναι, βεβαιούτων, μόνῳ ἀρειῶ ἐφωράθη τῆς διαβολικῆς ἐνεργείας ἡπῆμένῳ, καὶ τὸ κακὸν τῆτο πρῶτον μὲρ παρ' ἡμῶν, ἐπεὶ καὶ παρ' ἑτέροις

ἀσεβῆ γνώμη διασπείρας· ἀναδέξομεθα
 τοιγαροῦν, ὡς ὁ παλιχράτης παρέχε γνώ-
 μην. ἐπανελθόμεν Ἐπισκοπὸν ἀγαπητῆς ἡμῶν
 ἀδελφῆς, ὃν ἡμᾶς τὸ διαβόλη ἀναδῆς τις
 ὑπηρέτης ἐχώρεισεν· Ἐπισκοπὸν κοινὸν σώμα, ἐ-
 τὰ γνώσια ἡμῶν μέλη, σπασθῆ πάση ἰώμεν.
 τὸ γὰρ καὶ τῆ ἀγχινοία καὶ τῆ πίστεως, καὶ τῆ
 ὁσιότητι τῆ ὑμετέρᾳ πρέπει, ἵνα τῆς πλάνης ἐ-
 λεγθεῖσιν ἐκείνῳ, ὃν τὸ ἀληθείας εἶναι ἐχθρὸν
 σιωπῆσεν, πρὸς τὴν θείαν ἐπανελθῆτε χάριν.
 ὃ γὰρ τοῖς τελακοσίοις ἤρσεν Ἐπισκόποις, ἐδὲν
 ἐστὶν ἕτερον, ἢ τὸ θεῶν γνώμη, μάλιστα ἄγε ὅπως τὸ
 ἅγιον πνεῦμα τοιζτων καὶ τηλικῶτων ἀνδρῶν
 ταῖς διανοίαις ἐγκείμενον, τὴν θείαν βεβλήσιν
 ἔξεφάλλισεν· διὸ μηδεὶς ἀμφιβαλλέτω, μη-
 δεὶς ὑπερετιθέτω. ἀλλὰ πρὸς τὸ μὴ πάντες
 εἰς τὴν ἀληθεσάτην ὁδὸν ἐπὰν τε, ἵν' ἐπειδὴ
 ὅσον ἐδέπω πρὸς ὑμᾶς ἀφίκωμαι, τὰς ὀφει-
 λομένας τὰς παλιχρότω θεῶν μετ' ὑμῶν ὁμο-
 λογήσω χάριτας, ὅτι τὴν εὐλικρινῆ πίστιν Ἐπι-
 δείξας, τὴν ἐκκλησίαν ὑμῶν ἀγάπην λαοδέδο-
 κεν· ὁ θεὸς ὑμᾶς διαφυλάξῃ, ἀγαπητοὶ ἀ-
 δελφοί. Οὐ μὴ δὴ βασιλεὺς, τοιαῦτα ἐγρα-
 φε τῷ ἀλεξανδρέων δῆμῳ, μνησὼν ὅτι ἐχ' ἄ-
 πλῶς, ἐδὲ ὡς ἐτύχε γέγονεν ὁ θεὸς τῆς πί-
 στως. ἀλλ' ὅτι μὴ πολλῆς συζητήσεως καὶ
 δοκιμασίας αὐτὸν ὑπηγόρευσαν καὶ ἐχ' ὅτι
 τινὰ μὴ ἐλέχθη, τινὰ δὲ ἀπεισιγήθη ἀλλ' ὅτι
 ὅσα πρὸς συσασιν τῶν δόγματ' ἐλεχθῆναι
 ἤμελλε, πάντα ἐκινήθη καὶ ὅτι ἐχ' ἀπλῶς
 ὡρίσθη, ἀλλ' ἀκριβῶς ἐξητάθη πρότερον
 ὡς πάντα ὅσα ἢ ἀμφιβολίας, ἢ διχονοίας
 πρὸφασιν ἐδόκει γενῆναι ταῦτα ἐκ ποδῶν
 γενεῆσιν. τὸ κεφάλαιον γνώμη θεῶν, τὴν πάν-
 των τῶν ἐκεῖ συνελθόντων γνώμη καλεῖ, καὶ
 πνεύματι ἁγίῳ, τῶν τοσούτων καὶ τηλικῶτων
 ἐπισκόπων τὴν ὁμοφωνίαν γενεῆσιν ὅσα ἀπισεῖ
 (καθὼς ἔστι τῆς μακεδονίης αἰρέσεως πρὸ-
 εως, τῆτοις μὲν ἐκὼν ἐπρόσεχθ' ἀλλ' ἰδιώ-
 τας, καὶ μὴ ἔχον γνώσιν, ὅδ' ἐκεῖ συνελθόν-
 τας φησὶν. κινδυνέων καὶ αὐτὸν τὸν καισα-
 ρεῖα εὐσεβίον Ἐπισκοπὸν ἀγνωσία διαβάλλειν. καὶ ἐκ
 ἐκθυμεί), ὡς εἰ καὶ ἰδιώται ἦσαν οἱ τῆς σιω-
 πόσας, καὶ ἐλαμπόντες ἵππο τῶν θεῶν καὶ τῶν χάρι-
 τος τῶν ἁγίων πνεύματος, ἐδαμῶς ἀσοχησάτω
 ἀληθείας ἐδύνατο. ἐπάκρσον γοῦν, οἷα καὶ δι' ἐξέρας ἐπιστολῆς ὁ βασιλεὺς, καὶ τῶν δόξων
 καὶ τῶν ὁμοδόξων αὐτῶν νομοθετήσας, τοῖς παλιχρῶ ἐπισκόποις τῆ καὶ λαοῖς διεπέμψατο.

A impiā mente disseminavit. Nos ergo
 eam sententiam suscipiamus, quam o-
 mnipotens Deus tradidit. Revertamur
 ad carissimos fratres nostros, à quorum
 confortio impudens ille diaboli minister
 nos separavit. Ad commune corpus
 & ad propria nostra membra omni stu-
 dio properemus. Hoc enim & prudenti-
 æ & fidei ac sanctitati vestræ convenit;
 ut convicto errore illius, quem constat
 esse veritatis inimicum, ad divinam gra-
 tiam redeatis. Nam quod trecentis pla-
 cuit Episcopis, nihil aliud existimandum
 est quàm Dei sententia; præsertim cum
 in tantorum virorum mentibus insidens
 Spiritus S. divinam voluntatem aperue-
 rit. Quocirca nemo vestrum ambigat,
 nemo differat; sed omnes alacri animo
 ad veritatis viam redite: ut cum ad vos
 quamprimum venero, omnium inspe-
 cto Deo debitas vobiscum gratias re-
 feram, quòd sincera fide patefacta, opta-
 tam nobis caritatem tandem restituerit.
 Divinitas vos fervet, fratres carissimi. Et
 Imperator quidem hæc scripsit ad popu-
 lum Alexandrinum, docens definitio-
 nem fidei non leviter ac temerè, sed cum
 multa inquisitione ac diligenti examine
 dictatam fuisse: nec quædam in eo con-
 cilio dicta, quædam silentio tradita; sed
 quæcumq; ad confirmationem dogmatis
 dici poterant, cuncta in medium fuisse
 prolata; nec causam temerè definitam,
 sed prius accuratè discussam fuisse: adeo
 ut quæ controversiam aut contentionis
 materiam excitare videbantur, è medio
 sublata sint. Atq; ut summatim dicam,
 omnium, qui illuc convenerunt volun-
 tatem, Dei voluntatem appellat: nec
 dubitat quin tot ac talium Episcoporum
 consensio, à Spiritu S. procurata sit. Sa-
 binus vero Macedonianæ sectæ antefi-
 gnatus, sciens ac prudens his testimo-
 niis refragatur: eosque, qui illic congre-
 gati sunt, rudes, omniq; scientia destitu-
 tos fuisse dicit; parumque abest, quin
 ipsum etiam Casariensem Eusebium im-
 peritiæ accuset? neq; illud reputat, eos,
 qui ad Synodum illam convenerunt,
 quamvis rudes essent atq; imperiti, Dei
 tamen & Spiritus sancti gratiâ illustratos,
 nullatenus à veritate aberrare potuisse.
 Verum audiamus, quid Imperator in a-
 lia epistola, adversus Arii sectatorumque
 ejus dogmata legem statuens, ad omnes
 ubique Episcopos & provinciales scri-
 pserit.

Alia epistola Constantini.

*Victor Constantinus Maximus Augustus,
Episcopus & plebibus.*

Cum malos & impios homines imitatus sit Arius, eandem cum illis poenam infamiae meretur subire. Quemadmodum ergo Porphyrius veræ pietatis inimicus, compositis adversus Christianam religionem nefariis voluminibus, dignam mercedem retulit, ut & ipse infamis sit apud posteros, multisque appetitus fuerint aboliti: ita nunc placuit, Arium sectatoresque ejus Porphyrianos vocari, ut ejus imitati sunt mores, ejus etiam vocabulo appellentur. Præterea si quis fortè liber ab Ario conscriptus reperitur, flammis eum absumi præcipimus: ut non solum prava illius doctrina funditus aboleatur; sed ne monumentum quidem ejus ulum posteritati relinquatur. Illud etiam denuntio, quod si quis librum ab Ario compositum occultasse deprehensus sit, nec eum statim oblatum igne combusserit, mortis poenam subibit. Simul atque enim in hoc facinore fuerit deprehensus, capitali supplicio ferietur: Divinitas vos servet.

Alia epistola Constantini.

Constantinus Augustus Ecclesiis.

Cum ex florenti reipublicæ statu comperit habere, quanta fuisset erga nos omnipotentis Dei benignitas; in hoc præcipue mihi esse elaborandum existimavi, ut à sanctissimis Ecclesiæ Catholicæ populis una fides, sincera charitas, & consona erga omnipotentem Deum religio servaretur. Sed quoniam fieri non poterat, ut eares firmè ac stabiliter constitueretur, nisi omnibus Episcopis, vel certè plurimis eorum, in unum congregatis, singula, quæ ad sacratissimam religionem pertinent, disceptata prius fuissent: hanc ob causam coactis quàm fieri potuit plurimis sacerdotibus; me quoque tanquam uno ex vobis præsentem (neque enim negaverim id quo maxime exulto, conservum me vestram esse) cuncta competenti examine eo usque discussa sunt, donec inspectori omnium Deo accepta sententia, ad unitatis concentum proferretur in lucem: ita ut nullus dissensionem, nullus controversiæ de

A Ἄλλη Ἐπιστολὴ Κωνσταντίνου.
Νικητῆς Κωνσταντίνου, μέγιστος, Σεβαστός,
Ἐπισκόπος καὶ λαοῖς.

Τὰς πονηρὰς καὶ ἀσεβεῖς μισησάμενος ἀρεῖται, δικαίως ἐστὶν αὐτὴν ἐκείνοις ὑποχρεῖται ἀπιμῶν· ὡς περὶ τοῦ πορφυρίου ὁ τῆς θεοσεβείας ἐχθρὸς, συνίσταμα τῶν ἀνομιῶν τῆς θρησκείας συνησάμενος, ἀξίον εὐρέτο μισθόν, καὶ τοιοῦτον, ὡς τε ἐπονείδισον μὲν αὐτὸν πρὸς τὸν ἐξῆς γράσει χρόνον, καὶ πλείους ἀναπληροῦναι κακοδοξίας, ἀφανισθῆναι δὲ τὰ ἀσεβῆ αὐτοῦ συγγραμμάτα. ἔτω καὶ νῦν ἔδοξεν ἀρεῖον

B τε καὶ εἴδω δρεῖς ὁμογνώμονας, πορφυριανὸς μὲν καλεῖσθαι, ἰν' ὧν εἴδω τρεῖς μεμνηνται, τῶν ἐχθρῶν καὶ τὴν πορθηγορίαν πρὸς τὸν τῆς καὶ εἰς τὸ συγγραμμάτω δρεῖς συντεταγμένων ἐνείκοιτο, τῆς πυρὸς ἀδιδόσθαι. ἵνα μὴ μόνον τὰ φαῦλα αὐτοῦ διδασκαλίας ἀφανισθῆναι, ἀλλὰ καὶ τὸν ἑαυτοῦ ἀπὸ ὅλων ὑπολείπειτο ἐκείνο μόνον πορθηγορέω, ὡς εἰς τὸ συγγραμμάτω δρεῖς συνταχθῆναι φερεῖται κρύψας, καὶ μὴ εὐθείως προσεγγικῶν πυρὸς καταλάσσει, τῆς θανάτου ἐσται ἡ ζημία τῶν ἀσεβῶν γράσεων ἡ τῆς κεφαλικῆς ὑποσέσεως πτωχίαν. ὁ θεὸς ὑμᾶς διαφυλάξει.

Ἄλλη ἐπιστολὴ.

Κωνσταντίνου Σεβαστοῦ ταῖς ἐκκλησίαις.

Πείραν λαβὼν ἐκ τῆς κοινῆς ἐνπραξίας, ὅση τῆς θείας δυνάμεως πέφυκε χάρις, τῶν τε πρὸ πάντων ἐκεῖνα εἶναι μοι προσήκοντα σκοπὸν, ὅπως τῶν μακαριωτάτων τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας πατέρων πῶς μία, καὶ εἰλικρινῆς ἀγάπη, ὁμογνώμων τε πρὸς τὸν πατρὸς θεὸν ἐσέβεια τηρῆται. ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ἐτέρως ἔχει οἶόν τε ἰσχυρῶς καὶ βεβαίαν τάξιν λαβῆναι, εἰ μὴ εἰς ταυτὸ πάντων ὁμῶς, ἢ τῆς γούμης πλείονων ἐπισκόπων συνελθόντων, ἐκάστω τῶν πορθηκόντων τῆς ἀγαθῆς θρησκείας διαίρεσις γένοιτο. τῆς ἐνεκεν πλείων ὅσων συναθροισθέντων, καὶ αὐτοῦ κατὰ πᾶς εἰς εἰς ὑμῶν ἐτύγχανον συμπάρων ἐγὼ ἀρρησάμενος ἀνέφω μάλιστα χαίρω, συνθεοσπῶν ὑμῖν ἐπεφυκέναι, ἀχειροσῶν τε ἀπαντὰ τῆς πορθηκείας τετύγχεον ἐξείσεως, ἀχρῆς ἢ τῶν πάντων ἐφόρου δρεῖς κισσα γνώμη, πρὸς τὴν ἐνότητι συμφωνίαν εἰς

Φῶς

Φῶς παρήχθη. ὡς μηδ' ἐν ἑλίπρὸς διχόνοισιν, ἢ πῶς ὡς ἀμφισβήτησιν ἰσολείπειας ἐνθα καὶ παρὶ τῆ παρχα ἀγιοπάτης ἡμέρας χρομένης (ἡήσεως, ἐδοξε κοινή γνώμη καλῶς ἔχειν, ἐπὶ μιᾷς ἡμέρας πάντας τὰς ἀπαυλαχῆ Ἰπτελεῖν. τί γὰρ ἡμῖν κάλλιον, τί ὃ σεμνότερον ὑπάρξει διωθήσει), ἔτι τὴν ἑορτὴν ταύτην, παρ' ἧς τὴν τ' ἀθανασίας εἰλήφραμν ἐλπίδα, μιᾷ τάξει φανεῶ λόγῳ, ὡς πᾶσιν ἀδιαπίω- τας φυλάττει καὶ πρῶτον μὲν, ἀνάξιον ἐδο- ξεν εἶναι τὴν ἀγιοπάτην ἐκείνην ἑορτὴν, τῇ τῶ ἰσδαίων ἐπομένους σιωπητῆα πληροῦ. οἱ B τὰς ἐαυτῶν χεῖρας ἀθεμίτω πλημμελήμασι χεράντες, εἰκότως τὰς ψυχὰς οἱ μιὰρῶ τυφλώθησιν ἔξῃ γὰρ ἐκείνων ἔθνης διπο- βληθέντων, ἀληθεστῆρα τάξει, ἡὲν πρῶ- τῆς τῆ πάθος ἡμέρας μέχρι τῆ παρόντων ἐφυλάξαμν, καὶ Ἰπτεδὸν μέλλοντας αἰῶνας τὴν τῆς Ἰπτερήσεως ταύτης συμπλήρωσιν ἐγγίνεσθαι μηδὲν τοίνυ ἐσὺ μῖν κοινὸν μὲν ἔχουσιν τῶ ἰσδαίων ὄχλῳ. εἰλήφραμν πα- ρα τῆ (αἰήσῃ) ἑτέραν ὁδὸν. παρὶ τῆ γὰρ δρό- C μῆ τῆ ἰσδαίων τῆ Ἰρησκεία, καὶ νόμιμῃ καὶ πρῆπων τὰς συμφῶνας ἀντιλαμβα- νόμντοι, τῆς ἐχθρας ἐκείνης ἐαυτὰς σιωπητῆ- σως διποσάσωμν, ἀδελφοὶ τιμιώτατοι. ἐστὶ γὰρ ὡς ἀληθῶς ἀποπῶσθαι, ἐκείνης αὐχέιν, ὡς ἀρα παρεκτὸς τῆς αὐτῶν διδασκαλίας ταῦτα φυλάττειν οὐκ ἡμῖν ἰκανοί. τί ὃ φε- νεῖν ἐκείνοι ὀρθὸν διωθήσιν, οἱ μὲν τὴν κυριο- κλονίαν ἐκείνην ὅπως ἀντες τῆ φρενῶν, ἀγῶν) ἔλογοσθῶν, ἀλλ' ὀρμητῆ ἀκαταχέτω, ὅποι αὐτὰς ἡ ἐμφυτῆ αὐτῶν ἀγάγη μανία ἐκείθεν τοίνυ καὶ τῆ τῶ μέσθ τὴν ἀλή- θειαν ἐχ' ὀρῶσιν, ὡς αἰετὶ πλείστον αὐτὰς D πλανωμένους, ἀντὶ τῆς παρορηκῆσθαι ἐπανορ- θώσεως, ἐκ τῶ αὐτῶ ἐτὶ δεύτερον τὸ παρχα ἐπιτελεῖν. τί ὃ οὐν χεῖρα τῆ τοῖς ἐπόμεθα, (ἔ) δευτὴν πλάνην νοσεῖν ὡμολόγησιν). δεύτε- ρόν γε τὸ παρχα ἐν ἐνὶ ἐπιωτῆ οὐκ ἀν ποτε ποιεῖν ἀνεξώμεθα. ἀλλ' εἰ ταῦτα μὴ πρῶ- κειτο, τὴν ὑμετέραν ἀγχινοῖαν ἐχρῆν καὶ διὰ παρῶ καὶ δι' ἐυχῆς ἔχειν πάντοτε, ἐν μηδε- νὸς ὁμοιότητι τὸ καθαρὸν τῆς ἡμετέρας ψυ- χῆς κοινωθεῖν, ἢ ὁκεῖν ἀνθρώπων ἐθεσι παγκά- κων. πρὸς ἰελοῖς, καὶ κείνο πάρεστι συνορῶν, ὡς ἐν ἡλικίῳ περὶ μαλι καὶ τοιαύτῃ Ἰρησκείας

A fide locus amplius relinqueretur. Ubi cum de sanctissimo etiam Paschæ die quæsitum fuisset, communi omnium sententia decretum est, eam festivitatem uno eodemque die ab omnibus ubique celebrari oportere. Quid enim pulchrius, quid honestius nobis esse possit, quam ut hæc festivitas, ex qua spem immortalitatis accepimus, uno eodemque ordine & certa ratione ab omnibus inoffensè observetur. Ac primum quidem visum est omnibus, rem esse profus indignam, ut in sanctissimæ hujus solennitatis celebratione consuetudinem Judæorum sequeremur. Qui cum manus suas nefario scelere contaminarint, merito impuri homines cæcitate mentis laborant. Quippe rejecta illorum consuetudine, possumus rectiori ordine, quem à primo paschionis die ad hæc usque tempora servavimus, ad futura etiam sæcula hujus observantiam ritum propagare. Nihil ergo nobis commune sit cum inimicissima Judæorum turba. Aliam enim viam à Servatore accepimus. Propositus est sacratissimæ religioni nostræ curius legitimus & honestus. Hunc unanimi consensu retinentes, ab illa turpissima societate & conscientia nos abstrahamus, fratres carissimi. Est enim profecto absurdissimum quod illi magnifice jactant, nos absque ipsorum magisterio hæc commode observare non posse. Quidnam vero illi recte sentire possint, qui post necem Domini; post illud patricidium, mente capti; non ratione, sed præcipiti impetu feruntur, quocumque innatus furor ipsos impulerit. Hinc est, quod ne in hac quidem parte veritatem ipsam percipiunt: adeo ut à convenienti emendatione longissimè aberrantes, uno eodemque anno duo paschata celebrent. Quid ergo est cur istos sequamur, quos constat gravissimo erroris morbo laborare: nam uno eodemque anno geminum Pascha facere, nunquam profecto sustinebimus. Verum etiam si quæ dixi minime suppeterent, vestræ tamen solertia est, id curare omnibus modis atque optare, ne sanctitas animarum vestrarum, in ullius rei similitudine, cum nequissimorum hominum moribus sociari & commisceri videatur. Illud præterea considerandum est, netas esse, ut in tanti momenti negotio, & in hujusmodi religionis

folennitate dissensio reperitur. Unum A enim libertatis nostræ festum diem : hoc est diem sacratissimæ passionis, Servator noster nobis reliquit, unamque esse voluit Catholicam Ecclesiam. Cujus membra licet variis locis dispersa sint, uno tamen spiritu, Dei scilicet voluntate, foventur. Consideret quædam vestræ sanctitatis solertia, quam grave sit & indecorum, iisdem diebus alios quidem jejuniis intentos esse; alios vero convivia celebrare, & post dies Paschæ, alios quidem in festivitibus & animorum remissione versari, alios vero definitis vacare jejuniis. B Hoc itaque convenienti emendatione corrigi, & ad unam eandemque formam redigi divina vult providentia, quemadmodum omnes meo quidem iudicio intelligitis. Proinde cum hoc ita emendari oporteret, ut nihil nobis commune esset cum illorum Domini interfectorum & parricidarum consuetudine: cumque hic ordo decentissimus sit, quem omnes tam Occidentalium quam Meridianarum & Septentrionalium orbis partium Ecclesiæ, ac nonnullæ quoque Orientalium servant: idcirco id æquum rectumque esse omnes C judicaverunt, quod & vobis placitum esse spondi: ut scilicet quod in urbe Roma, perque omnem Italiam, Africam, Ægyptum: per Hispaniam, Gallias, Britannias, Libyas; per universam Achaiam; per Asianam & Ponticam diæcesin; per Ciliciam denique concordî sententia observatur, id vestra quoque prudentia libentibus animis amplectatur. Illud nimirum attendens, non modo majorem esse numerum ecclesiarum in locis supra memoratis; verum etiam æquissimum esse, ut omnes in commune id velint, D quod stricta ratio exigere videtur; nec ullam cum Judæorum perjurio societatem habere. Atque ut summatim ac breviter dicam, placuit communi omnium iudicio, ut sanctissima Paschæ Festivitas uno eodemque die celebraretur. Neque enim decet in tanta sanctitate aliquam esse dissonantiam: præstatque eam sequi sententiam, in qua nulla est alieni erroris scelerisque societas atque communio. Quæ cum ita se habeant, cælestem gratiam & plane divinum mandatum libentibus animis suscipite. Quicquid enim in sanctis Episcoporum Conci-

εορτή διαφωνίαν ὑπέσχετο, ἐν ἀδελφωτάτων
μῖαν γὰρ ἡμῖν τὴν τῆς ἡμετέρας ἐλευθερίας
ἡμέραν, τετέστι τὴν τε ἀγιωτάτην πάσχα, ὃ
ἡμετεροῦ παρέδωκε σωτῆρ. μῖαν εἶναι τὴν
καθολικὴν αὐτῆς ἐκκλησίαν βεβέλην. ἥς εἰ καὶ
τὰ μάλιστα εἰς πολλὰς τε καὶ διαφορὰς τόπους
τὰ μέση δίστην, ἀλλ' ὁμοῦ ἐν πνεύματι, τε-
ἔστι τῷ θεῷ βεβλήματι θάλασσῃ. λογισάτω
ἢ ἡ τῆς ὑμετέρας ὁσιότητι ἀγχινοία, ὅπως
ἐσὶ δεινόν τε καὶ ἀπεσπείρας, καὶ τὰς αὐτὰς ἡμέ-
ρας, ἑτέρας μὲν ταῖς ἡμετέρας (χολάζω, ἑτέ-
ρας ἢ συμπόσα τελέων, καὶ μὴ τὰς τε πάσχα
ἡμέρας, ἀλλὰ μὲν ἐσθλαῖς καὶ ἀνεσσην δέ-
εταλάσθ, ἀλλὰ μὲν τῶν ὡρισμένων ἐκ δεδό-
δαι ἡμετέρας διατέτο γὰρ τῆς περσοκησίας
ἐπανορθώσεως τυχεῖν, καὶ πρὸς μῖαν διαλύτω-
σιν ἀγεῖται τέτο, ἡθεὶα περσονοία βέλεται), ὡς
ἐγὼ εἰς ἀπαντας ἠγάμαι συνορεῖν. ὅθεν ἐπειδὴ
τέτο ἔτως ἐπανορθώσθ περσοῖσιν, ὡς μηδὲν
μὲν τῶν παροικίων τε καὶ κυριοκίων ἐκεί-
νων ἔθνη εἶναι κοινόν, ἐσὶ τε τὰς ἐπιπέπης,
καὶ ἀπασιν τῶν δουλκῶν τε καὶ μεσημεριανῶν ἐ-
C δουλκῶν τῆς οἰκουμενῆς μερῶν πρὸς ἀφύλακτα
σιν αὐτῆς ἐκκλησίας, καὶ τινες τῶν καὶ τὴν ἐσθλαν τό-
πων, ὡς ἐνεκεν ἐπὶ τῆς παρῆντι καλῶς ἔχειν
ἀπαντες ἠγάσαντο, καὶ αὐτὸς ἢ τῆς ὑμετέρας ἀγ-
χινοία δέξασθ ὑπερχόμεν. ἢ ὅπως αὐτῶν τὴν
ῤωμαίων πόλιν, ἰταλιαντὴν καὶ ἀφρικὴν, ἀπα-
σαν αἰγυπτον, ἰσπανίας, γαλλίας, βρεθανίας,
λευκὴν, ὅλην ἐλλάδα, ἀσιανὴν τε διοίκησιν καὶ
πολυκὴν καὶ κελικίαν, καὶ τὴν συμφώνω φυλακί-
τε γνώμη, ἀσμένως τέτο ἢ ἡ ὑμετέρας πρὸς
D δέξασθ συνέσις, λογισμένη ὡς ἐμόνον πλείων
ἐσὶν ὁ τῶν καὶ πρὸς περσοῖσιν ἐκκλη-
σιῶν δριμύτος ἀλλὰ καὶ ὡς τέτο μάλιστα κοινῇ
πάντας ὁσιωτάτων ἐσὶ βέλεται, ὅπως καὶ ὁ
ἀκελεῖς ἀπαλεῖν δοκεῖ λόγῳ, καὶ ἐδεμίαν
μὲν τῆς ἰσθλαῶν ἐπιπορίας ἐσχὴν κοινωσίαν ἵνα
ἢ τὸ κεφαλαῖον δέξασθ συντόμως εἶπω, κοινῇ
πάλιν ἤρεσε κείσθ, τὴν ἀγιωτάτην ἐπάσχα
εορτὴν μῖα καὶ τῆς αὐτῆς ἡμέρας συνβελείσθ. ἐδὲ
γὰρ πρὸς ἐπὶ τοιαύτη ἀγιότητι εἶναι τὴν ἀδια-
φορεῖν, καὶ κάλλιον ἐπεσθ τῆς γνώμης ταύτης, ἐν
ἢ ἐδεμία ἐσὶ ἀλλοθείας πλάνης καὶ ἀμαρτή-
ματι ἐπιμίξια. τέτων ἔτω σοιχέλιων, ἀσ-
μένως δέχεσθ τὴν ἑρασίαν καὶ θεῖαν ὡς ἀληθῶς
ἐπιτολήν. πᾶσι γὰρ πρὸς αὐτῶν ἐν τοῖς ἀγίοις τῶν

Ἐπισκόπων σιωδελοῖς προήτη), τὸ αὐτὸ πρὸς
τὴν θεῖαν βεβλήσιν ἐχθρὴν ἀναφορᾶν. διὸ
πᾶσι τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν ἀδελφοῖς ἐμ-
φανίσαντες τὰ προγεγενημένα, ἥδη καὶ
τὸν προειρημένον λόγον, καὶ τὴν ἀνατίθησιν
τῆς ἀγιωτάτης ἡμέρας ὑποδέχεσθαι τε καὶ
διατάξαι ὀφείλομεν. ἵνα ἐπειδὴν πρὸς τὴν πάλαι
μοι ποθεμένην τῆς ὑμετέρας διαθέσεως
ὄψιν ἀφίκομαι, ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ,
τὴν ἀγίαν μετ' ὑμῶν ἑορτὴν ἑπιτελέσαι δύ-
νηθῶ καὶ πάντων ἐνεκεν μετ' ὑμῶν εὐδοκή-
σω, σιωρῶν τὴν διαβολικὴν ἀμώτην ὑπὸ τῆ
θείας δυνάμεως, διὰ τῆς ἡμετέρας προᾶξεων
ἀνηρημένην, ἀμαζύσης πανταχῶς τῆς ὑμε-
τέρας πίστεως καὶ εἰρήνης καὶ ὁμονοίας· ὁ θεὸς
ὑμᾶς διαφυλάξοι, ἀδελφοὶ ἀγαπητοί.

Ἄλλη ἐπιστολὴ πρὸς εὐσεβίον

Νικητῆς κωνσταντίνου, μεγιστοῦ, Σεβαστοῦ,
δυσσεβίου

Ἐως τῆς παρόντος ἡμέρας, τῆς ἀνοσίε βε-
λήσεως καὶ τυραννίδος οὗτο ὑποπρῆξας τῆς σω-
τήρος θεοῦ δικαιοσύνης, πεπίσθικα καὶ ἀκρε-
βῶς ἐμαυτὸν πέπεικα, πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν
τὰ ἔργα, ἢ ὑπὸ ἀμελείας διεφθάρθαι, ἢ
φθόρῳ τῆς ἑπιτελεμένης ἐνεργείας ἐλάττωσθαι
τῆς ἀξίας γενησῶν, ἀδελφεὲς προσηφίλεσα-
τε· νυνὶ δὲ τῆς ἐλευθερίας ἀποδοθείσης, καὶ
τῆς δόξης τῆς κοινῶν διοικήσεως, θεῶν τῶν μεγί-
στα προσηνοῖα, ἡμετέρας δὲ ὑποπρῆξας δικαιο-
σύνης, ἡγεῖμαι καὶ πᾶσι φανερὰν ἡγεῖσθαι τὴν θεῖαν
δύναμιν, καὶ οὗτο ἢ φθόρῳ ἢ ἀπίστῳ ἢ ἀμαρτή-
μασί τισι περιπέσοιτας, ἐπιγινώσκας δὲ τὸν
ὄντως ὄντα θεόν, ἡξέω ἑπὶ τὴν ἀληθῆ καὶ ὁρ-
θῆν τῆ βίβη κατατάσσω· ὅσων τοῖσιν ἢ αὐ-
τὸς προσηξασαὶ ἐκκλησιῶν, ἢ ἄλλες οὗτο καὶ
τόπον προσηξασμένους ἐπισκόπους, πρεσβυτέ-
ρας τῆς διακονίας οἰσθαι, ὑπομνησὸν παρὰ δά-
ξιν ὡς τὰ ἔργα τῶν ἐκκλησιῶν, ἢ ἐπανορ-
θῶν τὰ ὄντα, ἢ εἰς μέγιστα αὐξάνειν, ἢ ἐντα αὐ-
τῶν ἢ χρεῖα ἀπαρτῆ, καὶ ἀποποιεῖν. ἀπῆσθαι δὲ καὶ
αὐτοῖς, καὶ διὰ τῶν λοιπῶν τὰ ἀναγκαῖα,
ὡς τὰ τῶν ἡγεμονοῦντων, καὶ τῆς ἐπαρχικῆς
τάξεως. τῶν τοῖσιν ἐπέσθαι, πάσῃ παρὰ δὲ
ἑπιπρῆξασθαι τοῖς ὑπὸ τῆς σῆς ὁσιότητος
λεγομένοις· ὁ θεὸς διαφυλάξοι σε, ἀγαπη-
τὲ ἀδελφε. τὰ ὑμῶν ἡμεῖς, ὡς τῶν ἐκκλη-

liis geritur, id omne ad divinam refe-
rendum est voluntatem. Quamobrem
ubi ea quæ gesta sunt dilectis fratribus
nostris nuntiaveritis, supradictam ratio-
nem & sanctissimi diei observantiam
amplecti ac stabilire debetis: ut cum in
dilectionis vestræ conspectum jampri-
dem à me desideratum venero, uno eo-
demque die sanctam festivitatem pera-
gere possim: utque de omnibus unâ vo-
biscum gaudeam, cernens diaboli cru-
delitatem divina potentia, nobis ope-
ram navantibus, esse sublatam: florente
ubique terrarum vestra fide atque con-
cordia. Deus vos servet, fratres ca-
rissimi.

Alia epistola ad Eusebium.

Victor Constantinus Maximus Augustus,
Eusebio.

Cum ad hunc utque diem impia præ-
sumptio & tyrannica violentia mini-
stros Dei ac servatoris nostri persecuta
sit, pro certo habeo planeque mihi ipse
persuadeo, omnium ecclesiarum ædifi-
cia, aut per incuriam corrupta, aut præ
metu ingruentis temporum iniquitatis
minus honorifice exulta esse, Eusebi
frater charissime. Nunc vero cum liber-
tas restituta sit, & draco ille providentiâ
quidem Dei optimi maximi, ministerio
autem nostro, à reipublicæ administra-
tione submotus; equidem existimo di-
vinam potentiam omnibus clarissime
innotuisse: & eos qui seu motu, seu in-
credulitate aliquid peccaverunt, agnito
illo qui vere est, ad rectam & veram vi-
vendi rationem esse redituros. Quot-
quot igitur ecclesis aut ipse præes, aut
alios in singulis locis præsidentes Episco-
pos & presbyteros & diaconos nostis
cunctos admone, ut in opera ecclesia-
rum omni studio ac diligentia incum-
bant: quo aut reparentur quæ adhuc
manent, aut augeantur in majus; aut sic
ubi usus postulaverit, nova ædificen-
tur. Quæcunque autem necessaria fue-
rint, & ipse, & reliqui alii tuo interventu,
tum à præsidibus provinciarum petent,
tum ab officio Præfecturæ prætoriana.
His enim per literas præceptum
est, ut iis quæ tua sanctitas dixerit,
omni diligentia obsequantur. Di-
vinitas te servet, frater charissime. Et
hæc quidem de ecclesiarum ædifica-
tione Imperator ad singularum provin-

των ἐχθρῶ ἀναιρέσεως, ἐλευθερωθεῖσι τοῖς
 εὐαγγέλιον θεράπευσιν ἀναλάμπειν ἐμελλε, πᾶ-
 σαν ἐκπληξιν ὡς ἀληθῶς ὑπεβόησεν· εἰ γὰρ
 πάντες οἱ διὰ πάσης τῆς οἰκουμένης εἶναι δο-
 κῆτες σοφοί, εἰς ἐν κτλ ἰδὲ αὐτὸ συνέλθόντες, ἀξίον
 τιτὲ πρᾶγμα! Ὁ ἐθελήσωσιν εἰπεῖν, εἰδ' αὖ
 πρὸς τὸ βραχυτάτον ἀμιλληθῆναι διωή-
 στον. ἐπιτοσάτω πᾶσαν ἀνθρωπίνην λογισ-
 μὲ χωρητικὴν φύσιν ἢ τῆ θαύμα! Ὁ τέτα
 πῖσις ὑπεβόησεν, ὅσω τῶν ἀνθρωπίνων τῶ θεά-
 νια συνέστηκεν εἶναι δυνατώτερα· διὰ ἴστ' γὰρ
 ὅσα αἰεὶ καὶ πρῶτος κτλ μόν· ἐσι μοι σκοπός,
 ἢ ὡσπερ εἰαυτὴν ὀσημέραν καινότερον θαύ-
 μασι, ἢ τ' ἀληθείας πῖσις ἐνδείκνυσιν, ἔτω
 καὶ αἰψυχαι πάντων ἡμῶν πρὸ τὸν ἅγιον νό-
 μον, σωφροσύνη καὶ ὁμογνώμονι παρρημία,
 σωδαότεραι γίνονται. ὅπως ἐπειθε πᾶσιν εἰ-
 ναι νομίζω φανερόν, ἐκείνο μάλιστα σε πε-
 πείσθαι βόλομαι, ὡς ἀρα πάντως μοι μέλει
 μᾶλλον, ὅπως τὸν ἱερὸν ἐκείνον τόπον, ὃν θεῶ
 πρᾶγμα αἰχίσις εἰδὼς πρᾶγμα, ὡσπερ τιν
 ἐπικειμένον βάρους ἐκείνισα, ἅ-
 γιον μὲρ εἰς ἀρχὴς θεῶ κείνισα γενημένον, ἅ-
 γιωτέρων ἢ ἄποφανθέντα, ἀφ' ἑ τὴν τῆ σω-
 τηεὶς πάσης πῖσις εἰς φῶς προσηγαγεν, οἰκο-
 δομημάτων κάλλος κομισσῶν μὲρ πρᾶγμα
 τούτω τὴν σὴν ἀρχίνουσαν ἔτω διατάξαι τῆ, κτλ
 ἐκάστω τῶν ἀναγκαίων ποιήσασθαι πρόνοιαν ὡς
 εἰ μόνον βασιλικῶν τῶν πανταχῆ βελτίονα,
 ἀλλὰ ἑτάλοιπα τοιαυτὰ φησὶ, ὡς πάντα
 τὰ ἐφ' ἐκάστω πόλεως κάλλιστοῦσα, ὑπὸ τῆ
 κίσματος τέτα νικάσθαι κτλ μὲρ τῶν τοί-
 χων ἐξασίας τῆ καλλιεργίας, δρακιλλια-
 νῶ τῆ ἡμέτερον φίλω διέποντι τῶν λαμπροτά-
 των ἐπαρχῶν τὰ μέρη, κτλ τῆ ἐπαρχίας ἀρ-
 χοντι, παρ' ἡμῶν ἐγκεχειρισθαι τὴν φρονησά-
 γνώσκει κεκέλευσαι γὰρ ὑπὸ τῆ ἐμῆς εὐσεβεί-
 ας, κτλ τεχνίτας καὶ ἐργάτας, καὶ πάντ' ὅσα
 πρὸ τῆ οἰκοδομῆς ἀναγκαῖα τυγχάνειν,
 πρὸ τῆ σῆς κατὰ μάθουσαν εἰς χρονοίας, πρὸ τῆ
 μα διὰ τῆ ἐκείνων προνοίας ἄποσ ἀληθῶς πρὸ
 ἢ τῶν κίονων, ἢ τῶν μαρμάρων, ἀδ' ἀνομίστης
 εἶναι τιμιώτερα ἢ κτλ χρονομῶν, αὐτὸς συν-
 ὄψεως ἡρομένης πρὸς ἡμᾶς γραψαμένον ἑ δα-
 στον ἢ ὅσων δ' αὐτὸς ὁ ποίων χρεῖαν εἶναι διὰ τῆ
 γράμματος ἐπὶ τῶν μὲρ ἰαύλα πάντα χόθεν μελενεχθῆναι δυναθῆναι τὸν γὰρ ἑ κίσμη θαυ-
 μασιώτερον ἰόπον, καὶ ἀξίαν φαιδρύνεσθαι δικαίον. ἴν ἢ τ' βασιλικῆς καμάρων, πόσιρον

A quotquot ubique terrarum sapientes ha-
 bentur, omnes in unum coacti, aliquid
 pro hujus rei dignitate dicere institue-
 rent, ne ad minimam quidem ejus par-
 tem aspirare posse mihi videntur. Quip-
 pe hujus miraculi fides, omnem humanæ
 rationis capacem naturam tantum exce-
 dit, quantum humanis divina præcel-
 lunt. Quocirca hic unus mihi ac præci-
 pius semper est scopus, ut quemadmo-
 dum veritatis fides novis quotidie mira-
 culis inclarescit, sic etiam mentes om-
 nium nostrum ad sanctissimæ legis ob-
 servantiam cum omni modestia & con-
 cordi alacritate incitentur. Quod quo-
 niam omnibus perspectissimum esse
 confido, id tibi imprimis persuasum ve-
 lim, nihil mihi antiquius esse, quam ut sa-
 crum illum locum, quem Dei jussu tur-
 pissima adjectione simulachri velut gravi
 quodam pondere exoneravi; & qui ab
 initio quidem Dei judicio sanctus fuit,
 postea vero multo sanctior effectus est,
 ex quo Dominicæ Passionis fidem in lu-
 cem protulit; cum, inquam, locum fa-
 bricarum pulchritudine exornemus.
 Decet itaque prudentiam tuam, sin-
 gula ad opus necessaria ita disponere
 & curare, ut non modo basilica ipsa
 omnium quæ ubique sunt pulcherri-
 ma; sed & reliqua membra ejusmodi
 sint, ut omnes singularum urbium fa-
 bricæ quantumvis eximie, ab hac una
 facile superentur. Ac de parietum qui-
 dem substructione & elegantiâ, Dra-
 ciliano amico nostro, agenti vices cla-
 rissimorum Præfectorum Prætorio; &
 præsidi provincie scias à me curam esse
 commissam. Jussit siquidem pietas
 nostra, ut artifices & operarii, & quæ-
 cunque ad hoc opus necessaria esse ex
 prudentia tua cognoverint, protinus
 instante illorum sollicitudine dirigantur.
 De columnis vero & marmoribus,
 quæcunque & pretiosiora, & utiliora
 esse ipso aspectu judicaveris, cura ut
 ad nos perscribas: ut cum ex literis
 tuis cognoverimus quot & qualibus
 opus sit, ea undique possint comportari.
 Equum est enim, ut qui præ totius
 orbis locis maxime admirabilis est lo-
 cus, pro dignitate sua exornetur. Porro
 cameram basilicæ, utrum laqueatam,
 an alio quopiam operis genere facien-
 dam censeas, certior à te fieri velim.
 Nam si laqueata fiet, auro quoque po-

terit exornari. Restat igitur, ut sanctitas tua supra memoratis iudicibus quamprimum significet, quot operariis & artificibus & sumptibus opus erit: utque ad me celeriter referat, non modo de marmoribus & columnis, sed etiam de lacunaribus, si hoc opus venustius esse censueris. Divinitas te fervet, frater charissime. Alias etiam epistolas contra Arium sectatoresque ejus, in modum orationum scriptas per singulas urbes proposuit, perstringens hominem, & faceret jocando suggillans. Scripsit præterea ad Nicomedienfes adversus Eusebium & Theognim. Quibus in literis improbitatem Eusebii carpit, non solum eo quod Ario semper favisset, verum etiam quod tyranni partibus antehac addictus, rebus suis insidiatus esset. Proinde illos hortatur, ut ejus loco alium Episcopum eligant. Verum epistolas de hisce rebus ab eo conscriptas hic apponere, ob earum prolixitatem supervacuum duxi. Si qui vero illarum desiderio tenentur, eas & perquirere facile poterunt & legere. Sed de his hæc temus.

CAPUT X.

Quod Acesium quoque Novatianorum Episcopum ad Synodum vocaverit Imperator.

Porro Imperatoris studium admonet me, ut alterius quoque rei mentionem faciam, quâ mens illius declaratur, & quantam pacis curam ac sollicitudinem gesserit. Nam cum ecclesiarum concordia consulere, Acesium quoque Novatianorum Episcopum ad Concilium evocavit. Cumque fidei formula à Synodo conscripta esset omniumque subscriptione firmata, Imperator Acesium interrogavit, num & ipse huic fidei & definitioni de festo Paschæ die, consentium accommodaret. At ille: nihil novi, inquit, à Concilio definitum est, Imperator. Sic enim olim ab initio & ab ipsis Apostolorum temporibus, tum fidei definitionem, tum festi Paschalis tempus traditum accepi. Rursus interroganti Imperatori: cur ergo te à communione sejungis? ille res sub Decio, persecutionis tempore gestas commemoravit, & vigorem severæ illius regulæ protulit: Eos scilicet, qui post baptismum ejusmodi crimen admiserint, quod peccatum ad

λακωναρίαν, ἢ διά τινος ἐτέρας ἐργασίας γενέσθαι δοκεῖ, ὡς δὲ σὲ γνώμαι βελομαι εἰ γὰρ λακωναρία μέλλοι εἶναι, δυνήσε) καὶ χευσθῶ καλλωπιθῆναι τὸ λειπόμενον ἢ αἰσθησίου τοῖς προειρημένοις δικασταῖς ἢ τάχῃ γνώσεσθῆναι ποιήσῃ, ὅσαν τε καὶ ἐργατῶν καὶ τεχνιτῶν καὶ ἀναλωμάτων χρεία καὶ πρὸς ἐμὲ εὐθέως ἀνευγχεῖν σπεύδασον, εἰ μόνον ὡς τῶν μαρμάρων τε καὶ κίωνων, ἀλλὰ καὶ ὡς τῶν λακωναρίων, εἴ γε τῶν καλλίων ἐπιχειρίας ὁ θεὸς σε διαφυλάξῃ, ἀδελφεῖ ἀγαπῆτέ. Καὶ ἄλλας ἡ ἐπιστολὰς ὁ βασιλεὺς καὶ δρεῖς καὶ τῶν ὁμοδόξων αὐτῶν πανηγυρικώτερον γράψας, παλαιὰ καὶ πόλεις προσέειπε διακωμωδῶν, καὶ τῆς εἰρωνείας τῶν ἡθῶν διαβάλλων αὐτὸν. εἰ μὴν ἀλλὰ καὶ νικωμῆδες καὶ εὐσεβεῖς καὶ θεόγνιδος γράφων, καθάπερ) μὴ τῆς εὐσεβείας κακοροπίας, εἰ μόνον ἐπὶ τῶν δρεϊανισμῶν, ἀλλ' ὅτι καὶ τῶν τυράννων ἡδὴ πρότερον ἐνοσῶν, τοῖς αὐτῶν πράγμασιν ἐπεεβόλυσεν παρῆνδ ἡ ἕτερον ἐλέσθαι ἐπίσκοπον ἀπὸ αὐτῶν, ἀλλὰ τὰς ὡς τῶν ἐπιστολὰς, διὰ τὸ ἐν αὐταῖς μῆκος, ἐνταῦθα προσγράψαι ὡς εἶπὸν εἶναι ἐνόμισα. ἐξέσω ἡ τοῖς βελομένοις, ἀναζητῆσαι καὶ ἐντυγχάνειν αὐταῖς, καὶ ὡς τῶν τοσαῦτα εἰρήσθαι

Κεφ. Ι.

Ὅτι καὶ τὸν ναυατιανῶν ἐπίσκοπον ἀκέσιον, κηλῆκε εἰς τὴν συνόδον ὁ βασιλεὺς.

Κινεῖ δ' ἐμὲ ἡ τῶν βασιλέως σπεύδῃ, καὶ ἐτέρε πρῶτα μὴ μνήμην ποιήσασθαι τῶν τῶν γνώμης, ὅπως ἐφροντίζετ' εἰρήνης τῆς γὰρ ἐκκλησιαστικῆς ὁμονοίας πρόνοιαν ποιέμενος, κηλῆκε πρὸς τὴν συνόδον καὶ ἀκέσιον, τῆς τῶν ναυατιανῶν ἰρησείας ἐπίσκοπον. μὴ δὲ τὸ γραφῆναι καὶ ὑπογραφήναι ὡς τῆς συνόδου τὸν ὄρον τῆς πίσεως, ἡρώτα ὁ βασιλεὺς τὸν ἀκέσιον, εἰ καὶ αὐτὸς τῆ πίσεως σωτήρ) ἐστίν, καὶ τῶν ὁρισμῶν τῆς τῶν πάχα ἐορτῆς ὁ ὅς) εἰδὲν κανόν, ἐφη, ὡ βασιλεὺς ἡ συνὸς ὡρεσεν. ἔτω γὰρ ἀνώθεν καὶ δεξερῆς, ἐκ τῶν ἀποστολικῶν χρόνων παρελήθη καὶ τὸν ὄρον τῆς πίσεως καὶ τὸν χρόνον τῶν πάχα ἐορτῆς ἐπανερομένε ἐν τῶ βασιλείῳ, διὰ τὴ ἐν τῆς κοινωνίας χωρεῖν; ἐκεῖν) τὰ ἐπὶ δεξερῆς χρομόμρα καὶ τὸν διωμόν ἐδιδασκε. καὶ τὴν ἀκρίβειαν τῶ ἀψηρεῖ κανόν) ἐλεγεν, ὡς ἀρα εἰ χεῖ τας μὴ τὸ βάπτισμα ἡ μαρξικότας ἀμαρξίαν, ἡ τῶ πρὸς